

*Семейна психотерапія, її роль у профілактиці психопатій.
Типи неправильного виховання дитини*

Приходько Лілія. 41 група, 1 бригада

Поняття про сімейну психотерапію

Сімейна психотерапія - це особливий вид взаємодії психотерапевта (або психотерапевтів) з одним або декількома членами сім'ї, спрямований на корекцію міжособистісних відносин і усунення емоційних і поведінкових розладів у родині.

У сімейної психотерапії в якості «клієнта» для сімейного терапевта виступає не індивід, який є причиною звернення за допомогою («ідентифікований» пацієнт), а вся родина (всі її члени).

У процесі сімейної психотерапії увага зосереджена на розвитку особистості в сімейному оточенні та при безпосередній взаємодії з усіма членами сімейної системи.

Завдання

Сімейна психотерапія спрямована на наступні завдання:

- збільшення спонтанності висловлень членів родини про свої бажання, почуття, ідеалах, цінностях, побюваннях, тобто збільшення відкритості комунікації;*
- закріплення нових способів спілкування в родині;*
- руйнування внутрісімейних стереотипів;*
- усвідомлення членами родини ролей, які вони грають, їхнє закріплення або заміна;*
- розуміння родиною своєї єдності, взаємозалежності;*
- можливість родини виражати гаму почуттів, емоційно абстрагувати їх.*

Етапи

- 1) сімейний діагноз, діагностичний етап;
- 2) ліквідація сімейного конфлікту;
- 3) реконструктивний;
- 4) підтримуючий.

Під сімейним діагнозом розуміється типізація порушень сімейних відносин з урахуванням індивідуально-особистісних властивостей членів родини. Діагностика сімейних відносин здійснюється в процесі приєднання до сімейної групи психотерапевта, що висуває і перевіряє проблемні діагностичні гіпотези. Особливість процедури сімейної діагностики полягає в тому, що вона супроводжує сімейну терапію на всіх етапах і визначає вибір психотерапевтичних технік. Її інша особливість складається в необхідності співвіднесення отриманої від одних членів родини інформації про те, що відбувається, з інформацією від інших членів родини і власного враження психотерапевта, що склалося на підставі розливу і спостереження за поведінкою учасників процесу психотерапії ("родина очима дитини", "родина очима психотерапевта", "які ми насправді").

На другому етапі в ході однобічних зустрічей психотерапевта з клієнтом і членами його родини відбувається виявлення і прояснення джерел сімейного конфлікту і ліквідація його за допомогою емоційного відреагування кожного члена родини, який втягнутий в конфлікт, у результаті встановлення адекватного контакту з психотерапевтом. Психотерапевт допомагає учасникам конфлікту навчитися говорити мовою, яка зрозуміла усім.

На етапі реконструкції сімейних відносин здійснюється групове обговорення актуальних сімейних проблем або в окремо узятій родині, або в рівнобіжних групах клієнтів з подібними проблемами і їхніх родичів. У цих же групах проводиться рольовий поведінковий тренінг і навчання правилам конструктивної суперечки.

Підтримуючий етап сімейної терапії складається в закріпленні набутих на попередніх етапах навичок емпатичного спілкування і розширеного діапазону рольової поведінки в природних сімейних умовах. Також проводяться консультації і корекція придбаних навичок спілкування стосовно до реального життя.

Поняття про психопатії

Психопатія (від грец. "душа" і "страждання, хвороба") - патологія характеру, при якій у суб'єкта спостерігається практично необоротна виразність властивостей, що перешкоджають його адекватної адаптації в соціальному середовищі. Психопатії виникають як наслідок: 1) захворювання (травми головного мозку, інфекції, інтоксикації, психотравми і т. д.), 2) вродженої неповноцінності нервової системи, викликаної факторами спадковості, вредностями, впливають на плід, родовою травмою і т. д. Такі психопатії, звані конституціональними, або істинними, виявляються вже в дитячому віці у вигляді порушень емоційно-вольової сфери; при цьому інтелект може бути відносно збережених.

Причини:

- *спадкові чинники - у батьків-психопатів найчастіше народжуються і діти з аналогічною патологією (це т.зв. конституціональні, генуїнні психопатії - найбільш несприятливий варіант, не піддаються корекції навіть при правильному вихованні);*
- *алкоголізм і наркоманія у батьків;*
- *різні фактори, що негативно впливають на плід у внутрішньоутробному періоді розвитку (алкогольна, нікотинова, наркотична інтоксикація матері, прийом ліків, отруєння чим-небудь, психічні травми та інфекційні захворювання, особливо вірусні, недоліки харчування, важкі токсикози вагітності, загроза переривання вагітності, відшарування плаценти та ін.);*
- *родові травми, асфіксія в пологах, тривалі важкі пологи, накладення щипців та ін;*
- *черепно-мозкові травми, мозкові інфекції (менінгіти, енцефаліти), важкі отруєння в перші 3 роки життя дитини;*
- *тривалі виснажливі хвороби в перші 3 роки життя;*
- *недоліки виховання (атмосфера скандалів, пияцтва, неповна сім'я, всюдозволеність і др.)*

Типи психопатій

Експлозивная (збудлива) психопатія. З самого раннього дитинства у дитини відзначається крикливість, легка збудливість, рухове занепокоєння, чуйний сон з частими пробудженнями, сіпаннями. Потім з'являються такі основні риси патологічного характеру:

1. дратівливість і запальність, нестриманість,
2. Напади нестримної люті,
3. розлади настрою (туга, злостивість, страх),
4. агресивність, мстивість, деспотичність,
5. схильність до сварок і дійок (агресивна реакція по типу короткого замикання "подразник - реакція"),
6. прагнення самоствердитися за рахунок слабких,
7. егоцентричність, жорстокість і т.д.

Поведінка в школі - некероване, такої дитини неможливо привчити до дисципліни. Інтересу до занять не проявляє, вчиться погано, не відчуває дистанції між собою і дорослим. Більшість уже з підліткового віку вживають алкоголь, при цьому їх патологічні риси характеру ще більше проявляються (це група з найбільш високим ризиком розвитку алкоголізму). Можуть бути енергійними, активними. Серед них бувають азартні гравці (як правило, це приймає хворобливий характер). Конфлікти з оточуючими проходять через все їх життя і служать причиною порушення соціальної адаптації: вони нетерпимі в школі, сім'ї, в армії, на роботі.

При збудливою психопатії більшою мірою страждають оточуючі, ніж сам психопат (хоча в дійках дістається і йому).

2. Істерична психопатія. Перші особистісні відхилення з'являються у дітей у 2-3 роки або в дошкільному віці. Діти примхливі, образливі, рухливі, схильні до пояснічань, передражнюють дорослих, наслідують їх; легко запам'ятовують вірші, жарти, анекдоти, підслухані у дорослих; вони вразливі й емоційні, часто - кумири родини. У них завищена самооцінка.

Для істеричної психопатії характерно:

- прагнення здаватися більше, ніж це є насправді;
- прагнення бути в центрі уваги ;
- невситима жага визнання;
- егоїстичність (життя за рахунок інших), себелюбство, байдужість до оточуючих;
- позерство , вчинки, розраховані на зовнішній ефект;
- схильність до брехні, фантазування;
- важливість оцінки оточуючих;
- вміння входити в довіру, контактність

Такі діти і дорослі зазвичай мають гарну пам'ять, розкутим мисленням, швидко опановують новою професією, але їм невластиві посидючість і працьовитість. Їм подобається тільки те, що дається легко. Воліють професії, де можуть бути на виду. З чесністю і порядністю у них великі проблеми (їм ні в якому разі не можна довіряти розпоряджатися грошима). Як всі слабкі особистості, вони - боягузи, всіх зраджають і продадуть, т.к. більше всього на світі люблять самих себе. Схильні до зловживання алкоголем.

3. **Нестійка психопатія**, при якій відзначається кричуща безвідповідальність, відсутність постійних прихильностей; люди з таким характером легко вступають у шлюб, легко йдуть, часто змінюють місце роботи, місце проживання ("перекати поле"), це люди, що живуть однією хвилиною.

4. **Астенічна психопатія**. Основними рисами її є:

- боязкість, сором'язливість, боязкість;
- відсутність впевненості у своїх силах;
- млявість, знижена активність;
- ранимість, мілкість;
- підвищена стомлюваність, до кінця уроку їх увага розсіюється, нездатні сприймати новий матеріал.

Астенік будинку повинен обов'язково довго відпочивати перед виконанням домашніх завдань. Зазвичай у таких дітей немає друзів, вони не можуть подзвонити і дізнатися уроки або соромляться це зробити. Батьки повинні їм постійно допомагати в приготуванні домашніх завдань. Дуже переживають перед будь-яким відповідальним подією - іспитом, виступом і др. Незначительное ускладнення життєвої ситуації викликає у них невротичні реакції типу неврастенії. Вони не можуть виконувати доручення, займатися посади, пов'язані з великою відповідальністю і необхідністю керувати іншими людьми. Причому невдачі в таких випадках дуже болісно переживаються.

5. Психастеническая психопатія. С.А.Суханов називав психастеників тривожно-мнительними особистостями. Їх основні риси:

- нерішучість, помисливість;*
- схильність до сумнівів, труднощі в ухваленні рішення;*
- схильність до самоаналізу , розумова жуйка;*
- почуття неповноцінності, але при цьому виражене самолюбство і підвищена оцінка;*
- образливість;*
- труднощі в спілкуванні*

З дитинства такі люди похливі, вразливі і тривожні, відрізняються малою руховою активністю. У шкільному віці тривожність посилюється, вони болісно переносять догани, багаторазово перевіряють правильність рішення завдань, на уроках найдовше виконують контрольні роботи (перепроверяють!). разом з тим більшість з них розумового типу і володіють хорошим інтелектом. У них допитливий розум, прагнення прискіпливо докопуватися до суті речей, це прекрасні виконавці, вони задають багато питань (але тільки своїм людям), але виклик до дошки - мучителен.Самое "слабке" місце - необхідність прийняти швидке рішення або виконати роботу в короткий термін .

6. Параноїяльна психопатія. *Отлічітельними рисами її є*

- підозрілість, недовірливість;
- високий ступінь готовності до утворення надцінних ідей (найбільш часто ідеї ревності, сутяжництва, винахідництва);
- егоїстичність, самовпевненість, відсутність сумнівів;
- віра в свою непогрішність;
- непоступливість, активність у відстоюванні своєї ідеї
- завищена самооцінка.

7. Шизоїдна психопатія *відрізняється такими рисами:*

- нетовариськість, відгородженість, замкнутість, скритність;
- флегматичність, а й здатність на вибухи емоцій;
- емоційна холодність, сухість;
- відсутність емпатії;
- велика близькість до природи і книгам, ніж до однолітків (такі люди завжди осторонь, часто самотні);
- в дружбі - сталість, настирливість, ревності;
- одноточність негнучкість суджень (людина може бути нудним, уїдливим)

8. **Циклоїдна психопатія**, основна ознака якої - постійна зміна настрою (то підвищеного, то зниженого) з циклами від декількох годин до декількох місяців.

9. **Патологічні потягу**, до яких відносять клептоманію, піроманію, сексуальні психопатії (при яких статеве задоволення досягається тільки збоченим шляхом), у тому числі:

- гомосексуалізм (потяг до осіб своєї статі);
- садизм (задоволення статевого почуття при заподіянні болю партнеру);
- мазохізм (задоволення статевого почуття, коли біль заподіюється партнером);
- педофілія (статеве влечніє до дітей);
- содомія, зоофілія (статевий потяг до тварин);
- ексгібіціонізм (задоволення статевого почуття при оголенні статевих органів перед особами протилежної статі) та інші.

***Важливу роль у профілактиці
психопатій має правильне виховання
дитини!***

Типи неправильного виховання дитини

Кожна сім'я несе в собі певну модель виховання дітей. І саме від виховання батьків залежить майбутнє дитини, в якому вона зможе проявити себе або, як сильна і самостійна людина, або, як слабкий, закомплексований і невпевнений у собі песиміст по життю.

Давайте розглянемо певні типи неправильного виховання, які, на жаль, калічать психіку дитини. Адже, здавалося б, незначні дрібниці і помилки, які допускають батьки в дитинстві по відношенню до своїх дітей, призводять в подальшому до тяжких психологічних травм, з моторошними наслідками.

Тілоопіка - це тип виховання, при якому дитина відчуває себе знедоленою з боку своїх же батьків. Малюк не отримує в достатку любов, турботу і тепло близьких - позбавлений батьківської підтримки і допомоги. Але не варто забувати, що брак уваги в дитячому віці ніколи не проходить безслідно. В результаті такого виховання у дитини порушується емоційний і соціальний розвиток. Почуття непотрібності породжує в дитині байдужість і жорстокість до оточуючих людей - вона стає замкнутою, агресивною і запальною.

Тіперопіка - це виховання, що виявляється в надмірній турботі про малюка. У такій сім'ї виконуються всі забаганки дитини, з якого батьки в буквальному сенсі здувають пилинки. Таке виховання будується за принципом - краще я все зроблю сам, але вберезу дитину від зайвих проблем. Батьки намагаються захистити малюка від стресових життєвих ситуацій, захищають його при кожному зручному випадку, не розуміючи, що обмежують цим його свободу і позбавляють змоги прозвирити самостійність. В результаті такого виховання виростає безвідповідальний, примхливий і непристосований до життя підліток, не здатний приймати самостійних рішень.

Жорстоке виховання або «вузький коридор», будується в основному на покараннях, жорстокості і фізичному насильстві по відношенню до беззахисної дитини. Контроль, приниження, життя за певним статутом, постійні докори і образи - це все те, що однозначно негативно позначається на психіці дитини і формуванні її особистості.

Егоцентричні виховання - полягає гіперлюбові батьків до дитини. У такій сім'ї дитина - бог, цар і «сене життя» батьків. Малюка всіляко запевняють в його понад значущості - йому потурують в будь-яких примхах, не надаючи особливого значення дисципліні, режиму і заборонам.

Надмірне бажання подарувати дитині щасливе дитинство призводить в більшості випадків до покаліченого майбутнього. Така дитина не вміє приймати відмови від оточуючих - вона завжди вимагає бажаного, але при цьому важко справляється з труднощами, що призводить до депресій і нервових зривів.

Виховання «почуттям провини» - це не найкращий спосіб виховання, адже за допомогою нього, відчувавши свою владу над дитиною, дорослі намагаються самоствердитися.

Батьки на постійній основі вимагають від чада подяки за їх вкладення і праця, викликаючи при цьому у дитини почуття обов'язку і провини. Такою дитиною дуже зручно керувати - вона завжди намагається бути хорошою і догодити батькам, а ті в свою чергу вважають себе ідеальними за всіма параметрами.

Такі діти виростають невпевненими в собі особистостями - вони бояться першими зробити відповідальний крок, відчують постійну невпевненість і неповноцінність в собі, боячись бути належними.

Кожен, звичайно ж, має право обирати свій метод виховання. Але не варто забувати, що виховувати дитину - це означає прищеплювати їй корисні для життя вміння і навички, які в дорослому житті дитині не зашкодять, а допоможуть стати справжньою, впевненою в собі особою.

